

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Кзз 432/2022

17.05.2022. године

Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Мирољуба Томића, Биљане Синановић и Невенке Важић, чланова већа, са саветником Весном Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Саше Томића и др., због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљеног Саше Томића, адвоката Предрага Јоксимовића и браниоца окривљеног Горана Кременовића, адвоката Горана Карадаревића, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду К 187/18 од 04.11.2020. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 194/21 од 20.05.2021. године, у седници већа одржаној дана 17.05.2022. године, већином гласова је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених Саше Томића и Горана Кременовића, поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду К 187/18 од 04.11.2020. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 194/21 од 20.05.2021. године у односу на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, а захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Саше Томића и у односу на повреду закона из члана 441. став 4. ЗКП, док се захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Саше Томића у преосталом делу **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду К 187/18 од 04.11.2020. године, окривљени Томић Саша и Горан Кременовић, оглашени су кривим због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. у вези члана 33. КЗ и осуђени и то окривљени Саша Томић на казну затвора у трајању од три године и три месеца у коју се урачунава време проведено у притвору од 24.02.2017. године до 07.08.2017. године као и на мери забрана напуштања стана уз примену електронског надзора од 07.08.2017. године до 30.07.2020. године, а окривљени Горан Кременовић на казну затвора у трајању од пет година у коју му се урачунава време проведено у притвору од 24.02.2017. године до 31.01.2020. године као и мера забрана напуштања стана уз примену електронског надзора и забране коришћења телефона и интернета од 31.01.2020. године до 30.07.2020. године. На основу члана 246. став 7. у

вези члана 87. КЗ, према окривљеном Саше Томићу, изречена је мера безбедности одузимања предмета и то: 4.467,53 грама нето масе опојне дроге cannabis са присуством ТХЦ-а у проценту већем од 0,3%, упаковане на начин описан у изреци пресуде, као и два мобилна телефона техничких карактеристика означених у изреци пресуде са СИМ картицама, које предмете ће по правноснажности пресуде уништити МУП РС. На основу члана 246. став 7. у вези члана 87. КЗ, према окривљеном Горану Кременовићу изречена је мера безбедности одузимања предмета и то: мобилних телефона описаних у изреци пресуде са припадајућим СИМ картицама као и три држача претплатничких картица ВИП мобилног оператера са претплатничким бројевима наведеним у изреци пресуде, које ће по правноснажности пресуде уништити МУП РС. На основу члана 151. став 1. ЗКП, окривљеном Горану Кременовићу је враћен новац у износу од 124.540,00 динара и 30 евра, у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде под претњом извршења. На основу члана 151. став 1. ЗКП, окривљеном Саше Томићу, враћено је једно путничко возило марке „Алфа ромео“, модел 156, наведеног броја шасије и регистарских ознака ..., једна саобраћајна дозвола за предметно возило и један контакт кључ за исто у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде под претњом извршења. На основу члана 264. став 1. ЗКП, окривљени су обавезни на плаћање трошкова кривичног поступка и паушала у износима одређеним у изреци пресуде, које су дужни да плате у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде под претњом извршења.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 194/21 од 20.05.2021. године, делимичним усвајањем жалбе Вишег јавног тужиоца у Новом Саду, првостепена пресуда је преиначена, само у погледу одлуке о казни, тако што је другостепени суд окривљене Горана Кременовића и Сашу Томића, због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. у вези члана 33. КЗ, за које су првостепеном пресудом оглашени кривим, осудио и то окривљеног Горана Кременовића на казну затвора у трајању од пет година и шест месеци у коју се урачунава време проведено у притвору од 24.02.2017. године до 31.01.2020. године, као и на мери забране напуштања стана уз примену електронског надзора од 31.01.2020. године до 30.07.2020. године, а окривљеног Сашу Томића на казну затвора у трајању од четири године у коју му се урачунава време проведено у притвору од 24.02.2017. године до 07.08.2017. године, као и на мери забране напуштања стана уз примену електронског надзора од 07.08.2017. године до 30.07.2020. године, док су, жалба Вишег јавног тужиоца у Новом Саду у преосталом делу као и жалбе бранилаца окривљених у целисти, одбијене као неосноване а првостепена пресуда је у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости су поднели:

-бранилац окривљеног Саше Томића, адвокат Предраг Јоксимовић, због повреда закона из члана 438. став 2. тачка 1), члана 441. став 1. и члана 441. став 4. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде укине и предмет врати првостепеном или другостепеном суду на поновно одлучивање или да преиначи другостепену пресуду у погледу одлуке о кривичној санкцији као и да преиначи обе побијане пресуде у погледу одлуке о трошковима кривичног поступка; и

-бранилац окривљеног Горана Кременовића, адвокат Горан Карадаревић, због повреда закона из члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде укине и списе предмета врати првостепеном суду на поновно одлучивање или да исте преиначи и окривљеног ослободи од оптужбе.

Врховни касациони суд је на основу члана 488. став 1. ЗКП, доставио примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Републичком јавном тужиоцу, па је у седници већа коју је одржао без обавештења Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих су поднети захтеви за заштиту законитости, те је након оцене навода изнетих у захтевима, нашао:

Указујући на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног Саше Томића у захтеву за заштиту законитости истиче да се побијана правноснажна пресуда заснива на доказима на којима се по одредбама ЗКП не може заснивати и то на транскриптима и снимцима разговора окривљених насталим у периоду од 10.02.2017. године до окончања тајног надзора комуникације дана 02.03.2017. године, с обзиром на то да је у том делу „пробијен“ законски лимит од шест месеци, колико укупно може трајати ова посебна доказна радња за кривична дела из редовне надлежности, прописан чланом 167. став 3. ЗКП, а на ком доказу суд у односу на овог окривљеног у битном делу заснива своју пресуду. У вези са тим бранилац, даље, наводи, да околност што је наведена посебна доказна радња првобитно одређена због постојања основа сумње да се ради о кривичним делима организованог криминала, када иста може трајати годину дана, не сме бити оправдање за „пробијање“ законског рока од шест месеци са образложењем да се законитост посебне доказне радње цени наспрам момента њеног предузимања, како се то указује у нижестепеним пресудама, имајући притом у виду да тужилац за организовани криминал против окривљеног није покренуо кривични поступак, већ је исти започет доношењем наредбе Вишег јавног тужиоца у Новом Саду, а затим вођен и окончан као поступак за кривично дело из редовне надлежности. Из изнетих разлога, сви снимци и транскрипти разговора, који се односе на окривљеног Сашу Томића, настали после законског рока од шест месеци, су, према ставу одбране, морали бити предати судији за претходни поступак ради њиховог поништења сходно одредби члана 163. ЗКП, што у конкретном случају није учињено.

Бранилац окривљеног Горана Кременовића у захтеву за заштиту законитости истиче повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, наводима да се правноснажна пресуда заснива на незаконитим доказима и то на материјалу насталом применим посебне доказне радње тајни надзор комуникације, који се састоји у аудио записима и транскриптима снимљених разговора, прикупљеним након истека рока од шест месеци од одређивања наведене радње, имајући у виду да се ови докази могу користити само у поступцима у којима је посебним законом одређено да поступа јавно тужилаштво посебне надлежности, што у конкретном случају није Више јавно тужилаштво у Новом Саду.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Саше Томића и Горана Кременовића, Врховни касациони суд оцењује као неосноване из следећих разлога:

Из списка предмета произлази да је посебна доказна радња тајни надзор и снимање комуникација према окривљеном АА одређена на основу наредбе судије за претходни поступак Вишег суда у Београду, Посебног одељења за борбу против организованог криминала Пов – По1 1563/16 од 29.07.2016. године у трајању од три месеца, затим, проширена наредбама од 25.08.2016, 09.09.2016, 16.09.2016, 23.09.2016. и 06.10.2016. године, и продужена за још по три месеца наредбама од 27.10.2016. и 01.02.2017. године, које су проширене наредбама од 28.11.2016. и 08.02.2017. године, а наредбом од 02.03.2017. године прекинуто је извођење наведене посебне доказне радње. Посебна доказна радња тајни надзор и снимање комуникације одређена је и према окривљеном Горану Кременовићу наредбом судије за претходни поступак Вишег суда у Београду, Посебног одељења за борбу против организованог криминала Пов-По1 1713/16 од 10.08.2016. године у трајању од три месеца, затим проширена наредбама од 22.08.2016. и 23.09.2016. године и продужена за још по три месеца наредбама од 09.11.2016. године и 08.02.2017. године, које су проширене наредбама од 06.01.2017. и 02.02. 2017. године, а наредбама од 02.03.2017. године прекинуто је извођење наведене посебне доказне радње.

Према одредби члана 167. став 3. ЗКП, посебна доказна радња тајни надзор комуникације може трајати три месеца, а због неопходности даљег прикупљања доказа може се продужити највише за три месеца, а ако је реч о кривичним делима из члана 162. став 1. тачка 1) ЗКП, тог законика, иста се може изузетно продужити још највише два пута у трајању од по три месеца, као и да се спровођење надзора прекида чим престану разлози за његову примену.

По налажењу овог суда, наредбе судије за претходни поступак Вишег суда у Београду, Посебног одељења за борбу против организованог криминала и то Пов По1 1536/16 од 29.07.2016. године о одређивању посебне доказне радње трајни надзор комуникације и снимања према окривљеном АА и Пов По1 1713/16 од 10.08.2016. године о одређивању наведене мере против окривљеног Горана Кременовића, донете су у складу са чланом 2. Закона о организацији надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала и члана 161. став 1, 162, 166, 167. и 168. ЗКП, на основу писаног и образложеног предлога Тужиоца за организовани криминал, при чему из истих произлази да су у време њиховог доношења били испуњени законски услови за одређивање посебне доказне радње тајни надзор комуникације из члана 166. ЗКП, због постојања основа сумње да окривљени врше кривично дело удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. КЗ и кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. КЗ, са елементима организованог криминала, за која кривична дела се наведена мера могла одредити и притом наведено да се на други начин не могу прикупити докази односно да би њихово прикупљање у конкретном случају на други начин било знатно отежано.

Како су у конкретном случају постојали основи сумње да окривљени врше кривична дела из члана 162. став 1. тачка 1) ЗКП, за која је посебним законом одређено

да поступа јавно тужилаштво посебне надлежности, то су постојали законски услови да се по истеку рока од шест месеци од одређивања посебне доказне радње тајни надзор комуникације, иста продужи још два пута у трајању од по три месеца у смислу одредбе члана 167. став 3. ЗКП, на писани и образложени предлог Тужиоца за организовани криминал, што је у конкретном случају и учињено доношењем наредби судије за претходни поступак Вишег суда у Београду, Посебног одељења за организовани криминал, Пов-По1 1563/16 од 01.02.2017. године, против окривљеног АА и Пов – По1 1713/16 од 08.02.2017. године против окривљеног Горана Кременовића.

Имајући у виду изнето, Врховни касациони суд налази да су у време одређивања и продужења посебне доказне радње тајни надзор комуникације били испуњени законски услови за њену примену, укључујући и рок од годину дана колико ова мера може трајати, у смислу члана 167. став 3. ЗКП, када је реч о кривичним делима из члана 162. став 1. тачка 1) ЗКП, те да се законитост посебних доказних радњи цени у време њиховог предузимања, Врховни касациони суд налази да су транскрипти и снимци разговора прибављени на законом прописан начин и у законском оквиру од годину дана (спровођење надзора у односу на окривљене АА и Горана Кременовића је трајало око осам месеци), и стога представљају законите доказе који су могли бити коришћени у овом кривичном поступку.

Следствено изнетом чињеница на коју се указује у захтевима бранилаца окривљених Саше Томића и Горана Кременовића, да је овај кривични поступак по завршетку предистражног поступка током кога је предузимана посебна доказна радња, вођен и окончан пред судом редовне надлежности, по оцени овог суда, није од утицаја на законитост наведених доказа.

Бранилац окривљеног Саше Томића у захтеву за заштиту законитости указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и наводима да се у смислу члана 164. ЗКП, случајним налазом поред другог кривичног дела која није обухваћена наредбом сматра искључиво и једино учинилац кривичног дела из члана 162. ЗКП, а у конкретном случају наредбе о прислушкивању су донете према окривљенима АА и Горану Кременовићу, у којој комуникацији се појављује окривљени Саша Томић, као случајни налаз, а из које произлази да овај окривљени у том тренутку није био учинилац било ког кривичног дела из члана 162. ЗКП, већ да је евентуално припремао извршење кривичног дела из члана 246. КЗ из којих разлога се снимци и транскрипти разговора нису могли користити као доказ у овом кривичном поступку, већ да би исти евентуално могли представљати само оперативне податке на основу којих би се уз испуњење услова из члана 161. ЗКП, морала донети посебна наредба о прислушкивању у односу на окривљеног Сашу Томића.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Саше Томића, Врховни касациони суд оцењује као неосноване.

Одредбом члана 164. ЗКП, која се односи на питање случајног налаза, прописано је да се, ако је предузимањем посебних доказних радњи прикупљени материјал о кривичном делу или учиниоцу који није био обухваћен одлуком о

одређивању посебних доказних радњи, такав материјал може користити у поступку само ако се односи на кривично дело из члана 162. ЗКП.

Из садржине забележене телефонске комуникације, прикупљене применом посебне доказне радње тајни надзор комуникације одређене према окривљенима АА и Горану Кременовићу, која се обављала путем телефона између једног истог НН лица и окривљених Горана Кременовића и Саше Томића, утврђено је да је окривљени Горан Кременовић у временском периоду од 29.08.2016. године до 23.02.2017. године, остваривао телефонску комуникацију са НН лицем и окривљеним Сашом Томић из које произлази да је окривљени Саша Томић ангажован од стране окривљеног Горана Кременовића за превоз опојне дроге cannabis са подручја Бујановца до Новог Сада, као и за куповину и преправку аутомобила који ће бити коришћен за ту сврху, након чега су се окривљени Горан Кременовић и Саша Томић, дана 21.02.2017. године одвезли на подручје АП КиМ и са НН лицем договорили време и место када окривљени Саша Томић треба да преузме опојну дрогу у количини наведеној у разговору окривљеног Горана Кременовића и НН лица, да би затим окривљени Саша Томић дана 23.02.2017. године на договореном месту преузео и потом превозио предметну опојну дрогу путем од Бујановца до Новог Сада, која је истог дана и пронађена и одузета од окривљеног.

Дакле, Врховни касациони суд налази да је окривљени Саша Томић, у време предузимања посебне доказне радње тајни надзор комуникације према окривљенима АА и Горану Кременовићу, неовлашћено ради продаје држао и преносио предметну опојну дрогу тако што је превозио исту, што су радње извршења кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. КЗ, па се самим тим окривљени сматра учиниоцем тог кривичног дела, које је обухваћено чланом 162. ЗКП, због чега се материјал прикупљен применом наведене посебне доказне радње могао користити у кривичном поступку у смислу члана 164. ЗКП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд оцењује као неосноване наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Саше Томића и Горана Кременовића у односу на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП.

Бранилац окривљеног Саше Томића у захтеву за заштиту законитости истиче да је побијаном правноснажном пресудом и то одлуком о трошковима кривичног поступка повређено начело *reformatio in reus* на штету окривљеног са образложењем да је окривљени Саша Томић претходном првостепеном пресудом К 11/18 од 22.06.2018. године ослобођен од плаћања трошкова кривичног поступка и награде постављеног браниоца, на коју одлуку јавни тужилац у том делу није изјавио жалбу, тако да је побијаном правноснажном пресудом донетом у поновном поступку, након укидања раније првостепене пресуде по жалби браниоца, погоршан положај окривљеног у погледу одлуке о трошковима кривичног поступка тиме што је обавезан на накнаду трошкова и награде браниоца по службеној дужности насталих у току претходног првостепеног поступка.

Одредбом члана 453. ЗКП, која прописује забрану преиначења на штету оптуженог, одређено је да се, ако је жалба изјављена само у корист окривљеног, пресуда не сме изменити на његову штету у погледу правне квалификације кривичног дела и кривичне санкције.

Дакле, према цитираној законској одредби, забрана преиначења на штету окривљеног, односи се на строжу правну квалификацију кривичног дела и строжу кривичну санкцију, што значи да се ова процесни институт не може применити на одлуку о трошковима кривичног поступка, па је Врховни касациони суд изнете наводе захтева за заштиту законитости којима се указује на повреду закона из члана 441. став 4. у вези члана 453. ЗКП, оценио као неосноване.

Поред изнетог, бранилац окривљеног Саше Томића, у захтеву истиче и то да је првостепени суд и поред захтева одбране за ослобађање окривљеног од накнаде трошкова кривичног поступка истог обавезао на њихово плаћање, а да је другостепени суд одлучујући о жалби браниоца изјављеној против првостепене пресуде у том делу нашао да је висина трошкова поступка таква да њиховим плаћањем неће бити доведено у питању издржавање окривљеног нити лица које он евентуално издржава, које образложење је нејасно и не садржи разлоге да ли је суд уопште и шта је од чињеница везаних за материјалну ситуацију окривљеног изнетих од стране одбране ценио приликом доношења одлуке, указујући на породичне и материјалне прилике окривљеног због којих је постојао законски основ да се окривљени ослободи дужности плаћања трошкова кривичног поступка у смислу члана 264. став 4. и члана 266. ЗКП.

По оцени овога суда, бранилац окривљеног изнетим наводима захтева оспорава чињенични закључак суда да је с обзиром на материјално стање окривљени могао бити обавезан на плаћање трошкова кривичног поступка односно указује на повреду закона из члана 440. ЗКП, као и на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, учињену другостепеном пресудом.

У захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног Саше Томића се позива и на повреду закона из члана 441. став 1. ЗКП, наводима да је суд приликом одмеравања казне окривљеном дао превелик значај утврђеној отежавајућој околности – количини опојне дроге пронађене у возилу окривљеног, не ценећи чињенице да се ради о ситуационом кривичном делу и да код окривљеног није било никакве упорности у вршењу криминалне активности, те да би се, имајући у виду утврђене олакшавајуће околности изрицањем казне затвора у трајању од три године, остварила сврха кажњавања.

Како чланом 485. став 4. ЗКП, који прописује разлоге због којих окривљени, односно његов бранилац сходно правима које има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости, против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због повреда закона из члана 438. став 2. тачка 2), члана 440. и члана 441. став 1. ЗКП, то је Врховни касациони суд захтев бранилаца окривљеног Саше Томића у овом делу оценио као недозвољен.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник
Весна Веселиновић,с.р.**

**Председник већа - судија
Бата Цветковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић